

ZDRAVOTNÝ STAV LESOV V ROKU 2020 NITRIANSKOM KRAJI

Milan Zúbrik

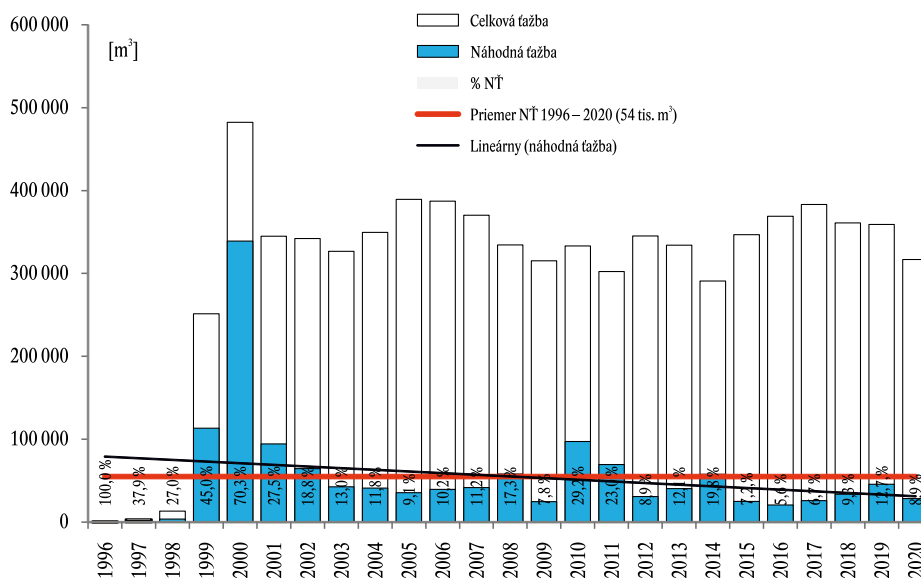
Zúbrik, M.: Forest health in Nitra region in 2020. APOL, 2021, vol. 2, no. 2, p. 262–265.

Abstract: The total timber felling in 2020 in the Nitra region was 316,813 m³. The volume of incidental felling in 2020 was 28.3 thousand m³ which is 8.9 %. The greatest damage was caused by wind and drought, from the biotic factors largest damages were caused by the European spruce bark beetle *Ips typographus*. Local calamities of the gypsy moth *Lymantria dispar* in 2020 were of lower intensity than expected.

Key words: forest protection; insect pests; diseases; Nitra region; incidental felling

Stav v roku 2020

Celková ťažba v regióne Nitra sa od roku 2000 pohybuje približne na úrovni 300 – 400 000 m³ dreva (obr. 1). Celková ťažba v roku 2020 bola v Nitrianskom kraji 316 813 m³ dreva. Objem náhodnej ťažby v roku 2020 bol 28 341 m³ (tab. 1), čo je mierne zníženie oproti roku 2019 (obr. 1). Najviac drevnej hmoty (náhodnej ťažby) sa vyťažilo v okrese Zlaté Moravce (16,9 tis. m³), Nitra (4,01 tis. m³) a Levice (3,0 tis. m³). Podiel náhodnej ťažby na celkovej ťažbe bol v roku 2020 8,9 %. (tab. 1). Podiel náhodnej ťažby bol v roku 2020 pod dlhodobým priemerom (obr. 3). Náhodná ťažba sa pohybuje dlhodobo priemerne na úrovni cca 18 %, s maximom v roku 2000 – 70 % (obr. 1).

Obrázok 1. Vývoj náhodnej a celkovej ťažby v Nitrianskom kraji
Figure 1. Trend of the incidental and total felling in the Nitra region.

Najzávažnejšie problémy spôsobili abiotické škodlivé činitele (25,0 tis. m³) a to hlavne vietor a sucho. Vietor bol príčinou náhodných ťažieb v objeme až 20,3 tis. a sucho 4,7 tis. m³. Biotické škodlivé činitele poškodili 3,2 tis. m³. Najvýraznejšie sa prejavil podkôrný hmyz (1,8 tis. m³). Z hmyzu najmä

lykožrút smrekový 1,0 tis. m³. Objem napadnutého dreva sa oproti roku 2019 výrazne znížil (obr. 4). Viac sú poškodzované ihličnaté dreviny, čo vyplýva z drevinovej skladby, kde smrek rastie na mnohých lokalitách mimo svojho ekologického optima (tab. 2). V roku 2020 premnožila mniška v okolí Nitry. Jednalo sa len o lokálny výskyt na cca 10 ha (Párovské Háje).

Tabuľka 1. Objem náhodnej a celkovej ťažby v roku 2020 podľa okresov Nitrianskeho kraja

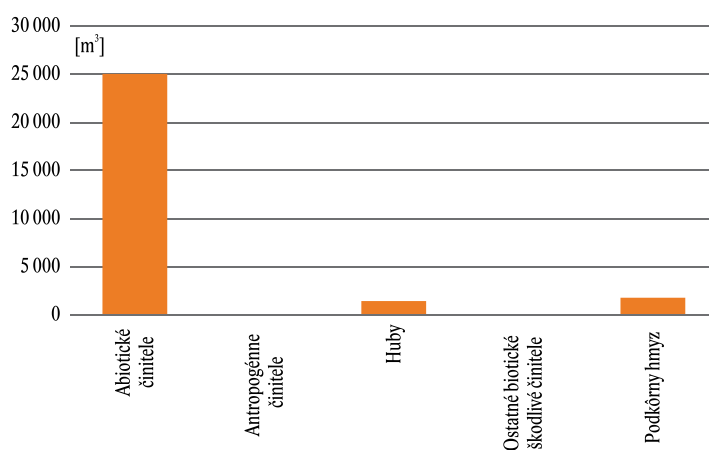
Table 1. Volume of incidental and total timber felling in 2020 by districts of the Nitra region.

Okresy	Náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	ihličnaté dreviny	listnaté dreviny	spolu		ihličnaté dreviny	listnaté dreviny	spolu
Komárno	356	253	609	4,2 %	372	14 296	14 668
Levice	261	2 807	3 068	3,5 %	1 721	84 702	86 423
Nitra	4	4 087	4 091	16,3 %	652	24 429	25 081
Nové Zámky	0	992	992	3,8 %	589	25 783	26 372
Šaľa	0	259	259	3,2 %	0	7 999	7 999
Topoľčany	1 077	1 259	2 336	3,6 %	6 563	58 000	64 563
Zlaté Moravce	2 663	14 323	16 986	18,5 %	7 585	84 122	91 707
Spolu	4 361	23 980	28 341	8,9 %	17 482	299 331	316 813

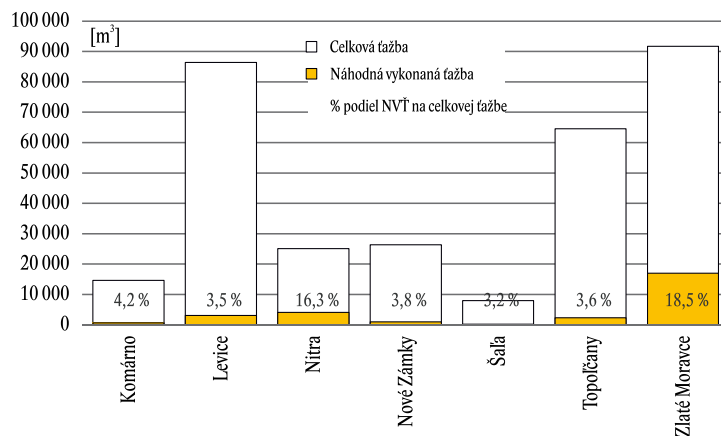
Tabuľka 2. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Nitrianskeho kraja v roku 2019

Table 2. Occurrence of harmful factors in the forests of the Nitra region in 2020.

Činitele	Dreviny [m ³]		
	ihličnaté	listnaté	spolu
Abiotické škodlivé činitele	2 865	22 170	25 035
Abiotické činitele	2 865	22 170	25 035
Sucho a úpal	585	4 118	4 703
Vietor	2 280	18 052	20 332
Antropogénne škodlivé činitele	0	64	64
Antropogénne činitele	0	64	64
Iné antropogénne	0	64	64
Biotické škodlivé činitele	1 496	1 746	3 242
Huby	98	1 340	1 438
Hniloby	0	4	4
Iné huby	98	348	446
Podpňovka	0	136	136
Rakovina a nekróza kôry	0	15	15
Tracheomykózy	0	837	837
Ostatné biotické škodlivé činitele	0	3	3
Hlodavce	0	3	3
Podkôrný hmyz	1 398	403	1 801
Iný podkôrný hmyz	237	190	427
Lykožrút lesklý	73	0	73
Lykožrút smrekovcový	8	0	8
Lykožrút smrekový	1 080	0	1 080
Podkôrník dubový	0	213	213
Spolu	4 361	23 980	28 341

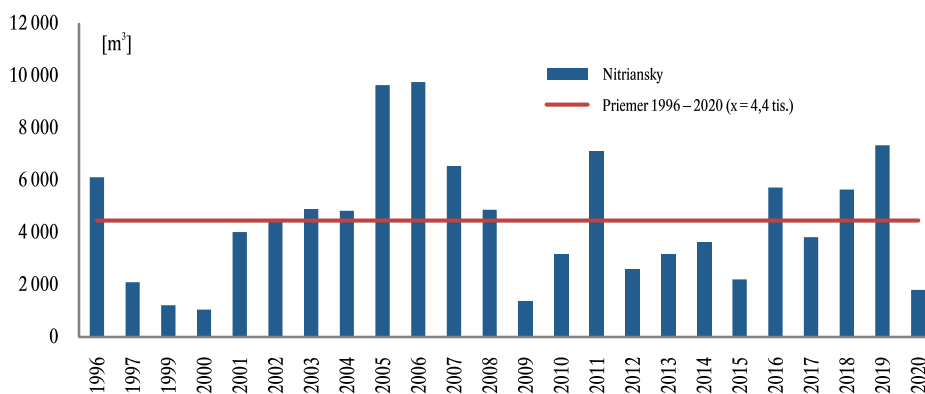
Obrázok 2. Podiel jednotlivých skupín škodlivých činiteľov na náhodnej vykonanej ťažbe v Nitrianskom kraji v roku 2020
Figure 2. Individual groups of harmful factors and their share in accidental felling in 2020 in the Nitra Region.

Obrázok 3. Podiel náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Nitrianskom kraji podľa okresov v roku 2020
Figure 3. Share of accidental felling in total felling in the Nitra Region by districts in 2020.

Prognóza pre rok 2021

Nepredpokladáme výraznejšie zmeny súčasných trendov. Očakávame mierne vyšší objem náhodných ťažieb najmä z dôvodu sucha a výskytu podkôrneho hmyzu ako následok teplých rokov posledného obdobia. Lokálne premnoženia mnišky veľkohlavej sa neočakávajú.

Obrázok 4. Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrny a drevokazným hmyzom v Nitrianskom kraji
Figure 4. Trend of incidental felling caused by bark beetles and wood-destroying insects in the Nitra region.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-0707-12, APVV-14-0567, APVV-15-0531, APVV-15-0348, APVV-19-0116 a APVV-19-0119 financovaných agentúrou APVV a projektu „SLOVLES“ – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Práca ďalej vznikla vďaka projektu „Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry – výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku Vojenské lesy a majetky SR, š. p.,“ ktorý je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Táto publikácia vznikla aj vďaka podpore v rámci Operačného programu Integro-

vaná infraštruktúra pre projekt: Centrum excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu LignoSilva; (kód ITMS: 313011S735), spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a pre projekt Výskum a vývoj bezkontaktných metód pre získavanie geopriestorových údajov za účelom monitoringu lesa pre zefektívnenie manažmentu lesa a zvýšenie ochrany lesov (FOMON) č. p. 313011V465.

Adresa:

Ing. Milan Zúbrik, PhD.

Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochranná služba,
Lesnícka 11, 969 01 Banská Štiavnica

e-mail: milan.zubrik@nlcsk.org